

CHARTER OM BÆREKRAFTIG UTVIKLING I EUROPEISKE BYER OG TETTSTEDER

(Aalborg Charteret)

(slik som bifalt av deltagerne ved "European Conference on Sustainable Cities and Towns" i Aalborg, Danmark 27. mai 1994.)

Del I: Omforent erklæring: Europeiske byer og tettsteder mot en bærekraftig utvikling

Del II: Kampanjen for bærekraftige europeiske byer og tettsteder

Del III: Deltagelse i Lokal Agenda-21 prosessen:

Lokale handlingsplaner for bærekraftig utvikling.

DEL I

Omforent erklæring: Europeiske byer og tettsteder mot en bærekraftig utvikling.

I.1 Europeiske byer og tettsteders rolle.

Vi, europeiske byer og tettsteder som har undertegnet dette charteret, fastslår at gjennom historien har våre byer og tettsteder eksistert og overlevd keiserdømmer, nasjonalstater og regimer som sentre for sosialt liv, økonomiske virksomhet og som bærer av kulturell arv og tradisjon. Sammen med familien og nærmiljøet har byene utgjort det bærende element i våre samfunn og statsdannelser. Byene har vært sentra for industri, håndverk, handel, utdanning og regjering.

Vi erkjenner at vår nåværende urbaniserte livsstil, spesielt vår form for arbeids- og funksjonsfordeling, vår arealforvaltning, vår transportplanlegging, vår industriproduksjon, vår landbruksvirksomhet, vårt forbruk, våre fritidsaktiviteter og følgelig vår levestandard, gjør oss grunnleggende ansvarlig for mange av de miljøproblemene menneskeheten står overfor. Dette er spesielt relevant sett på bakgrunn av at 80% av Europas befolkning bor i urbaniserte områder.

Vi har erfart at det nåværende forbruk av ressurser i industrialiserte land ikke kan oppnås av alle nålevende mennesker, og langt mindre av kommende generasjoner, uten at naturkapitalen ødelegges.

Vi er overbevist om at bærekraftig livsform på denne planeten ikke kan oppnås uten bærekraftige lokalsamfunn. Lokale myndigheter er nær til der hvor miljøproblemene merkes og er nærmest til befolkningen, samtidig har de et fellesansvar med alle andre forvaltningsnivåer for menneskehetens og naturens velvære. Byer og tettsteder er derfor nøkkelspillere når det gjelder endring av livsstil, produksjonsmønstre, forbruksmønstre og arealutnyttelse.

I.2 Innholdet i og prinsippene for bærekraftig utvikling.

Vi, byer og tettsteder, innser at prinsippet om en bærekraftig utvikling vil hjelpe oss til å basere vår levestandard på naturens tåleevne. Vi forsøker å oppnå sosial rettferd, en

bærekraftig økonomi og miljømessig bærekraftig utvikling. Sosial rettferd vil nødvendigvis måtte grunnes på økonomisk bærekraft og likhet, noe som krever miljømessig bærekraftig utvikling.

Miljømessig bærekraftig utvikling betyr å opprettholde naturkapitalen. Dette krever av oss at vi ikke forbruker fornybare materialer, vann og energiresurser i større grad enn at naturen klarer å fornye dem, og at forbruket av ikke-fornybare ressurser ikke overstiger utviklingen av nye bærekraftige fornybare ressurser. Miljømessig bærekraftig utvikling betyr også at utslippene av forurensende stoffer ikke overstiger luftens, vannets og jordens kapasitet til å absorbere og bryte dem ned.

Miljømessig bærekraftig utvikling omfatter også opprettholdelse av biologisk mangfold og menneskenes helse, såvel som en luft-, vann- og jordkvalitet tilstrekkelig til å opprettholde menneskelig liv og velferd like vel som dyre- og plantelivet, for all fremtid.

1.3 Lokale strategier frem mot en bærekraftig utvikling.

Vi, byer og tettsteder, er overbevist om at byen eller tettstedet er den største enhet som først er i stand til å møte den mangel på ballanse som preger mange av de byarkitektoniske, sosiale, økonomiske, politiske, naturressurs- og miljømessige forhold, og som ødelegger vår moderne verden, og samtidig den minste enhet hvor problemene kan løses meningsfullt i en helhetlig, intergrert og bærekraftig sammenheng. I det hver enkelt by er særegen, må vi finne frem til individuelle veier frem mot bærekraftig utvikling. Vi vil integrere bærekraftige prinsipper i all politikutforming og gjøre byens og tettstedenes styrke til grunnlaget for lokalt tilpassede strategier.

1.4 Bærekraftig utvikling som en kreativ, lokal likevektssøkende prosess.

Vi, byer og tettsteder, erkjenner at bærekraftig utvikling hverken er en visjon eller en uforanderlig tilstand, men snarere en kreativ, lokal likevektssøkende prosess som gjennomsyrrer alle deler av de lokale beslutningsprosesser. Denne prosessen sørger for en fortløpende tilbakemelding om hvilke aktiviteter som driver byens og tettstedenes økosystem mot likevekt og hvilke som trekker den motsatte veien, og kan benyttes i styringen av byene og tettstedene. Ved å bygge styringen av en by på informasjon innsamlet gjennom en slik prosess, vil byen underforstått arbeide som et organisk hele der alle betydningsfulle aktiviteter er gjort synlige. Gjennom en slik prosess vil byen og dens innbyggere kunne ta begrunnede valg. Gjennom en ledelsesprosess som grunnes på bærekraftig utvikling, vil det kunne fattes beslutninger som ikke bare ivaretar dagens innbyggere men også fremtidige generasjoners interesser.

1.5 Problemløsning ved forhandling ut over egne grenser.

Vi, byer og tettsteder, erkjenner at en by eller et tettsted ikke kan tillate seg å overføre sine problemer til sine geografiske omgivelser eller til fremtiden. Derfor må ethvert problem eller enhver uballanse innen byen løses der eller tas opp av en større selvstendig enhet på regionalt eller nasjonalt nivå. Dette er prinsippet om problemløsning ved forhandling ut over egne grenser. Innføringen av dette prinsippet vil gi hver by eller hvert tettsted stor frihet til å klargjøre innholdet i sine aktiviteter.

1.6 Byøkonomi på vei mot bærekraftig utvikling.

Vi, byer og tettsteder, erkjenner at den begrensende faktor for økonomisk utvikling i våre byer og tettsteder er naturgitt ressurser som atmosfæren, jord, vann og skog. Vi må derfor investere i denne kapitalen. I prioritert rekkefølge krever dette:

1. bevaring av den gjenværende naturressurser slik som grunnvannsreservoarene, jord og tilholdssteder for sjeldne arter
2. legge til rette for vekst i naturressursene ved å redusere vår nåværende utnyttelse av f. eks. ikke-fornybare energikilder
3. legge til rette for mindre press på naturressursene ved å utvide allerede kultiverte naturressurser, slik som parker for byrekreasjon, for å avlaste presset på urørte naturområder, og
4. øke effektiviteten av ressursbruken gjennom tiltak som energieffektive bygninger og miljøvennlig transportformer i byområdene.

1.7 Sosial likhet for fremme av bærekraftig utvikling i urbane områder.

Vi, byer og tettsteder, er bevisste på at de fattige rammes hardest av miljøproblemer (slik som støy og luftforurensing fra trafikk, mangel på estetiske verdier, helseskadelige boforhold, mangel på friareal) og er samtidig minst i stand til å løse disse problemene. Ulik fordeling av velstand bidrar til en ikke bærekraftig adferd og gjør det samtidig vanskeligere å endre denne adferden. Vi har til hensikt å integrere folks grunnleggende sosiale behov såvel som deres behov for helsetilbud, sysselsettings- og bosettingsprogrammer i miljøvernbegrepet. Vi ønsker å lære fra de første erfaringer i forsøk på en bærekraftig livsstil, slik at vi kan arbeide for å forbedre livskvaliteten til innbyggerne fremfor å legge til rette for maksimalt forbruk.

Vi vil prøve å skape arbeidsplasser som kan bidra til samfunnets bærekraft og derved få ned arbeidsløsheten. I arbeidet med å legge til rette for eller tiltrekke arbeidsplasser vil vi vurdere enhver virksomhet i forhold til kravet om bærekraft, for å oppmuntre til opprettelse av varige arbeidsplasser og produkter med lang levetid, i overensstemmelse med prinsippet om en bærekraftig utvikling.

1.8 Bærekraftig arealutnyttelse.

Vi, byer og tettsteder, erkjenner viktigheten av en effektiv arealutnyttelse og utvikling av en arealpolitikk hos våre lokale myndigheter som tar opp i seg de miljømessige konsekvenser som ligger enhver plan. Vi bør utnytte den muligheten som høyere arealutnyttelse gir for effektiv offentlig transport og energiutnyttelse, samtidig som vi ivaretar menneskenes behov. Såvel i byfornyelsesprogrammer for indre byområder, som i planleggingen av nye drabantbyer skal vi etterstrebe en blanding av funksjoner som reduserer transportbehovet. Vektlegging av likeverd og regional uavhengighet burde sette oss i stand til å ballansere utvekslingen mellom byene og landområdene rundt, for å hindre at byene kun utnytter ressursene til omliggende arealer.

1.9 Bærekraftige transportformer i byområder.

Vi, byer og tettsteder, skal tilstrebe å forbedre tilgjengeligheten og opprettholde sosial velferd og en urban livsstil med et forminsket transportbehov. Vi vet at det er avgjørende for en bærekraftig by å redusere transportbehovet og slutte å legge til rette for og støtte unødvendig bruk av motorkjøretøyer. Vi skal prioritere økologisk tilpassede

transportformer (fortgjengere, syklist, offentlig transport) og gi kombinasjoner av disse en sentral plass i vår planlegging. Motorisert individuell transport i byområder bør ha en sekundær funksjon i å ivareta tilgjengelighet til lokale servicefunksjoner og opprettholdelse av byens økonomiske aktivitet.

I.10 Ansvar for det globale klima.

Vi, byer og tettsteder, erkjenner at den faktiske fare som global oppvarming utgjør for naturmiljøet, vårt bebygde miljø og for kommende generasjoner så snart som mulig krever tiltak som stabiliserer og deretter reduserer utslippene av drivhusgasser til atmosfæren. Tilsvarende er det viktig å beskytte den globale ressursen av biomasse, slik som skoger og fyttoplankton, som spiller en avgjørende rolle i jordens karbonsyklus. Reduksjon i utslippene fra bruk av fossile brensler vil kreve en politikk og tiltak som er grunnet i en gjennomgripende forståelse av alternativene, og av byene som et samlet energisystem. Det eneste bærekraftige alternativet er fornybare energikilder.

I.11 Forhindre forgiftning av økosystemene.

Vi, byer og tettsteder, er klar over at fler og fler giftige og skadelige stoffer slippes ut i luften, i vannet, i jorden og i maten og derved utgjør en stadig økende trussel for menneskenes helse og økosystemene. Vi vil gjøre alle mulige anstrengelser for at fortsatt forurensing stoppes ved kildene.

I.12 Lokalt selvstyre som en betingelse.

Vi, byer og tettsteder, er overbeviste om at vi har styrken, kunnskapen og de kreative evner som trenges for å kunne utvikle bærekraftige levemåter og til å planlegge og styre våre byer mot en bærekraftig fremtid. Som demokratisk valgte representanter for våre lokalsamfunn er vi rede til å ta ansvar for oppgaven med å reorganisere våre byer og tettsteder for en bærekraftig utvikling. I hvilken grad byer og tettsteder vil være i stand til å lykkes med å møte denne utfordringen, vil avhenge av at de gis muligheten til lokalt selvstyre i tråd med nærhetsprinsippet. Det er avgjørende at det lokale nivået får tilstrekkelig makt og myndighet og at de får et tilstrekkelig solid finansielt grunnlag.

I.13 Innbyggerne som nøkkelpillere og medvirkningen fra samfunnet.

Vi, byer og tettsteder, forplikter oss til å imøtekomme oppfordringen fra Agenda-21, nøkkeldokumentet som fikk tilslutning ved "Earth summit" i Rio de Janeiro, gjennom å samarbeide med alle sektorer i våre lokalsamfunn - innbyggere, arbeidslivet, interessegrupper- når vi utarbeider våre Lokale Agenda 21 planer. Vi aksepterer oppfordringen i EU's femte miljøhandlingsprogram "Towards Sustainability" om et delt ansvar mellom alle sektorer i lokalsamfunnet for gjennomføring av programmet. Vi vil derfor grunne vårt arbeid på samarbeid mellom alle involverte aktører. Vi vil sikre at alle innbyggere og interessegrupper har tilgang på informasjon og blir i stand til å delta i lokale beslutningsprosesser. Vi vil tilstrebe muligheter for opplæring og trening for bærekraftig utvikling, ikke bare for befolkningen i sin alminnelighet, men også for politikere og administrasjon i kommunene.

I.14 Virkemidler og redskap for å styre mot bærekraftig utvikling.

Vi, byer og tettsteder, forplikter oss til å benytte de tilgjengelige politiske og tekniske virkemidler og styringsinstrumenter for å gi vår forvaltning og styring av byer og tettstederen økologisk tilnærming. Vi vil ta i bruk en rekke styringsinstrumenter inkludert innsamling og behandling av miljødata, miljø- og ressursplanlegging, regulerende, økonomiske og motiverende virkemidler så som forskrifter, skatter og gebyrer, samt mekanismer for å øke bevisstheten hos og deltagelsen fra innbyggerne. Vi vil søke å etablere nye økologiske budsjetteringssystemer som gir mulighet for forvaltning av våre naturressurser like vel som våre økonomiske ressurser.

Vi vet at vi må grunne vår politikktutforming og våre kontrollmekanismer, spesielt vår miljøovervåking, revisjon, skattelegging, regnskapsførsel og rapporteringssystemer, på ulike typer av indikatorer, inkludert de som angir miljøkvalitet, transportflyt og bymønster, og viktigst, indikatorer på byens og tettstedets bærekraftighet.

Vi, byer og tettsteder, er klar over at en hel rekke eksempler på politikk og aktiviteter som gir positive økologiske effekter allerede er gjennomført med suksess i mange av Europas byer. Imidlertid, mens disse instrumentene er verdifulle redskap for å redusere tempoet i og trykket fra en ikke bærekraftig utvikling, så reverserer de ikke av seg selv samfunnets ikke bærekraftige utvikling. Med sitt sterke økologisk funderte grunnlag er imidlertid byene i en enestående posisjon for å ta det avgjørende skritt for å integrere denne politikken og disse aktivitetene i styringen og forvaltningen av lokaløkonomien ved en gjennomgripende bærekraftig prosess. I denne prosessen oppfordres vi til å utvikle våre egne strategier, utprøve dem i praksis og dele våre erfaringer med andre.

DEL II

Kampanjen for bærekraftige europeiske byer og tettsteder.

Vi, europeiske byer og tettsteder, som har undertegnet dette charteret, skal sammen bevege oss mot en bærekraftig utvikling gjennom en prosess hvor vi lærer gjennom erfaring og fra vellykkede lokale eksempler. Vi skal oppmuntre hverandre til å utarbeide langsiktige lokale handlingsplaner (Lokale Agenda-21) og derigjennom styrke samarbeid mellom ulike myndigheter, og vil se denne prosessen i sammenheng med den Europeiske Unions tiltak innenfor byer og tettsteder.

Vi tar med dette initiativ til "**Kampanjen for bærekraftige europeiske byer og tettsteder**" for å oppmuntre og støtte byer og tettsteder i deres arbeid for en bærekraftig utvikling. Startfasen for denne kampanjen skal være på to år, deretter skal fremdriften måles ved en ny europeisk konferanse om bærekraftige byer og tettsteder som skal holdes i 1996.

Vi inviterer alle lokale myndigheter, det være seg byer, tettsteder eller fylker, og alle europeisk nettverk av lokale myndigheter til å slutte seg til kampanjen gjennom å anta og undertegne dette charteret.

Vi anmoder alle de viktigste kommunale nettverk i Europa om å koordinere kampanjen. En koordineringskomite med representanter for disse nettverkenes skal etableres . De vil bli utarbeidet tilbud for de lokale myndigheter som ikke er medlem av noe nettverk.

Vi ser for oss at de viktigste tiltakene i kampanjen vil bli:

- sørge for gjensidig støtte mellom europeiske byer og tettsteder i planlegging, utvikling og iverksetting av en politikk for en bærekraftig utvikling
- samle og spre informasjon om gode lokale eksempler
- fremme prinsippet om bærekraftig utvikling overfor andre lokale myndigheter
- få flere til å undertegne charteret
- organisere utdeling av en årlig "Bærekraftig by" pris
- formulere policy anbefalinger til den Europeiske Kommisjonen
- bidra med innspill til rapporten om bærekraftig byer som utarbeides av "Urban Environment Expert Group"
- støtte lokalpolitikere ved iversetting av aktuelle anbefalinger og lovgivning fra den Europeiske Union
- utgi et nyhetsbrev fra kampanjen.

Disse aktivitetene vil nødvendiggjøre etablering av en koordineringsgruppe for kampanjen.

Vi vil invitere andre organisasjoner til aktivt å støtte kampanjen.

DEL III

Deltagelse i Lokal Agenda-21 prosessen: Lokale handlingsplaner for bærekraftig utvikling.

Vi, europeiske byer og tettsteder, som har undertegnet dette charteret, lover ved vår underskrift av dette Charteret og ved at vi går med i "Kampanjen for bærekraftige europeiske byer og tettsteder", at vi, innen utløpet av 1996, vil søke å oppnå enighet innen våre lokalsamfunn om en Lokal Agenda-21. Dette vil imøtekomme oppfordringen fra kap 28 i Agenda-21 ved "Earth summit" i Rio de Janeiro i juni 1992. Ved hjelp av våre individuelle lokale handlingsplaner vil vi bidra til iverksetting av den Europeiske Unions femte miljøhandlingsprogram "Towards Sustainability". Lokal Agenda-21 prosessene skal utvikles på grunnlag av del I av dette charteret.

Vi foreslår at prosessen for å utarbeide en lokal handlingsplan bør inneholde følgende trinn:

- kartlegging av eksisterende plan- og økonomirammer og andre planer og programmer
- systematisk kartlegging og påvisning av problemene og årsakene til dem gjennom et nært samarbeid med alle innbyggerne
- prioritering av tiltak for å møte de påviste problemene
- utarbeide en visjon for et bærekraftig lokalsamfunn gjennom en prosess som inkluderer alle parter og sektorer i lokalsamfunnet
- vurdering og fastlegging av alternative strategiske valg
- fastlegging av en langsiktig lokal handlingsplan for bærekraftig utvikling med målbare målsttinger
- utarbeide et program for gjennomføring av planen, inkludert tidsrammer for gjennomføring og plassering av ansvar hos de ulike samarbeidspartnerne
- etablere et system og prosedyrer for å kontrollere og rapportere gjennomføringen av planen

Vi vil ha behov for å vurdere om den indre organisering av våre kommuner er hensiktsmessig og effektiv nok til å muliggjøre gjennomføringen av en Lokal Agenda-21 prosess, inkludert iverksetting av langsiktige lokale handlingsplaner for bærekraftig utvikling. Det kan bli behov for tiltak for å forbedre kapasiteten til organisasjonen, inkludert revurdering av den politiske organisering, administrative prosedyrer, samordnet og tverrsektorielt arbeid, tilgjengelige menneskelige ressurser og samarbeid mellom ulike myndigheter inkludert forbund og nettverk.